

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΟΥ ΒΙΩΝΟΥΜΕ-ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΟΥ ΟΡΑΜΑΤΙΖΟΜΑΣΤΕ

**Συμβολή στον κύκλο συζητήσεων – εκδηλώσεων της ΔΟΕ με θέμα
«Το σχολείο που βιώνουμε – το σχολείο που οραματιζόμαστε»**

Το παρακάτω κείμενο, αποτελεί συμβολή στον κύκλο συζητήσεων – εκδηλώσεων της ΔΟΕ με θέμα «Το σχολείο που βιώνουμε – το σχολείο που οραματιζόμαστε». Αξιοποιεί και επικαιροποιεί παλιότερες αποφάσεις ΓΣ του Συλλόγου καθώς και θέσεις και αιτήματα που έχει διαμορφώσει το Συντονιστικό Νηπιαγωγών. Θα κατατεθεί και στην ημερίδα για το Νηπιαγωγείο της 4/6/2016.

ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΟΥ ΒΙΩΝΟΥΜΕ-ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΟΥ ΟΡΑΜΑΤΙΖΟΜΑΣΤΕ

Στη χώρα μας, παρά τις κατά καιρούς εξαγγελίες, η προσχολική αγωγή δεν αποτελεί αυτονόητο δικαίωμα όλων των παιδιών ενώ όποια μέριμνα έχει κατά καιρούς ληφθεί από το κράτος είναι αποτέλεσμα μακροχρόνιας και σκληρής αντιπαράθεσης των νηπιαγωγών και όλης της εκπαιδευτικής κοινότητας με τις εκάστοτε κυβερνήσεις (ωράριο, πρωινή ζώνη, ολοήμερο νηπιαγωγείο κλπ). Παρόλα αυτά, το νηπιαγωγείο που «βιώνουμε» απέχει ακόμα πάρα πολύ από το «νηπιαγωγείο που οραματιζόμαστε».

Το κείμενο έχει σκοπό να παρουσιάσει τα χαρακτηριστικά του νηπιαγωγείου όπως το βιώνουμε σήμερα και να τα αντιπαραβάλει με το νηπιαγωγείο όπως το οραματιζόμαστε. Προκειμένου να είναι πιο εύκολη η παρουσίαση των θεμάτων έχει χωριστεί σε 3 ενότητες με τίτλους

1. Πρόσβαση στην προσχολική εκπαίδευση
2. Χώρος και υλικοτεχνική υποδομή
3. Εκπαιδευτικό πρόγραμμα, θέματα υποστήριξης εκπαιδευτικών, μαθητών, οικογενειών

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Τα δεδομένα από πολυάριθμες μελέτες σε παγκόσμιο επίπεδο υποστηρίζουν ότι η συνολική ανάπτυξη αλλά και η καλλιέργεια θετικής στάσης απέναντι στην εκπαίδευση ευνοείται από τη φοίτηση στο νηπιαγωγείο, για όλα τα νήπια/προνήπια. Μάλιστα φαίνεται ότι όσο περισσότερο διαρκεί η προσχολική αγωγή τόσο πιο θετικά είναι τα αποτελέσματά της τόσο σε βραχυπρόθεσμο (ως προς την προσαρμογή στο σχολείο) όσο και μακροπρόθεσμο επίπεδο (ως προς τη στάση των παιδιών απέναντι στην εκπαίδευση και την εκπαιδευτική τους πορεία). Η δίχρονη προσχολική αγωγή εξασφαλίζει στο παιδί συνέχεια ως προς το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το χώρο και τα πρόσωπα και δίνει στους εκπαιδευτικούς τον απαραίτητο χρόνο για να ασχοληθούν με θέματα που σχετίζονται με παρεμβάσεις πρόληψης.

Ειδικά για παιδιά που προέρχονται από περιβάλλον που δυσκολεύεται να τους προσφέρει την απαραίτητη υποστήριξη ή αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην ανάπτυξή τους, η παρακολούθηση ποιοτικών προγραμμάτων προσχολικής εκπαίδευσης μπορεί να προσφέρει ευκαιρίες για μάθηση και καλλιέργεια δεξιοτήτων και να συμβάλει στην ετοιμότητα για το δημοτικό σχολείο. Σε αυτή την κατεύθυνση, το νηπιαγωγείο, εκτός από τις κοινωνικές ανάγκες που εξυπηρετεί, παρέχει περισσότερες ευκαιρίες για μάθηση και εξατομικευμένες παρεμβάσεις και ενισχύει τον αντισταθμιστικό ρόλο της προσχολικής εκπαίδευσης. Με τα παραπάνω ως δεδομένα, γίνεται αισθητή η ανάγκη να δοθεί υψηλή προτεραιότητα στη διετή προσχολική φοίτηση, φροντίζοντας παράλληλα τους τρόπους με τους οποίους θα μπορέσει η πολιτεία να εξασφαλίσει τις προϋποθέσεις φοίτησης όλων των νηπίων.

Οι αγώνες της εκπαιδευτικής κοινότητας, με αποκορύφωμα τη μεγάλη απεργία των εκπαιδευτικών το 2006, είχαν ως αποτέλεσμα τη θέσπιση του ενός έτους υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης για όλα τα παιδιά (Ν. 3518/2006). Ωστόσο, πάγιο αίτημα των νηπιαγωγών και όλης της εκπαιδευτικής κοινότητας είναι η θέσπιση της ΔΙΧΡΟΝΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ στα πλαίσια του ενιαίου δεκαετημέρου εκπαιδευτικού σχεδιασμού (δίχρονη υποχρεωτική δημόσια δωρεάν προσχολική αγωγή και ενιαίο δημόσιο δωρεάν δωδεκάχρονο σχολείο).

Το δίκαιο του αιτήματος έχει κατά καιρούς αναγνωριστεί από τους εκπροσώπους της Πολιτείας.

Ωστόσο οι εξαγγελίες μένουν μόνο στα λόγια...

Στην παρούσα φάση, η εικόνα του νηπιαγωγείου που βιώνουμε είναι απογοητευτική:

- Είναι ένα νηπιαγωγείο στο οποίο δεν έχει πρόσβαση ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού στον οποίο απευθύνεται. Τα προνήπια είναι σχεδόν αποκλεισμένα από τη δημόσια εκπαίδευση. Η προσβασιμότητα των παιδιών αυτής της ηλικίας σε δομές προσχολικής εκπαίδευσης είναι 67% , ποσοστό το οποίο είναι πολύ χαμηλό σε σχέση με την Ευρώπη όπου το ποσοστό είναι 95%.

- Η φοίτηση των παιδιών ηλικίας τεσσάρων χρόνων στο νηπιαγωγείο είναι θέμα τύχης ή αποτέλεσμα κληρώσεων. Υπάρχουν, για παράδειγμα:

- προνήπια που είχαν την τύχη να φοιτήσουν σε νηπιαγωγείο,
- άλλα που λόγω έλλειψης θέσεων σε νηπιαγωγείο πηγαίνουν αναγκαστικά σε βρεφονηπιακούς σταθμούς- οι οποίοι κάνουν πολύ σημαντικό έργο, αλλά έχουν διακριτό ρόλο από το Νηπιαγωγείο,
- άλλα που απορροφούνται από ιδιωτικούς παιδικούς σταθμούς (χωρίς πάντα νόμιμες άδειες ή εκπαιδευτικό πρόγραμμα αντίστοιχο του νηπιαγωγείου),
- αρκετές χιλιάδες παιδιών δεν φοιτούν καθόλου.

Επίσης, ακόμα και νήπια, και παρόλο που η εκπαίδευση τουλάχιστον για αυτά είναι υποχρεωτική, βρίσκονται τελικά τα τελευταία χρόνια εκτός του δημόσιου νηπιαγωγείου εξαιτίας:

- της καθυστέρησης της στελέχωσης ή η της μη στελέχωσης των νηπιαγωγείων (λόγω της απουσίας μόνιμων διορισμών έγκαιρης πρόσληψης αναπληρωτών)
- των λειτουργικών προβλημάτων
- του μεγάλου αριθμού μαθητών που απαιτεί την καθημερινή μετακίνηση αρκετών παιδιών σε μεγάλες αποστάσεις
- της αδυναμίας του νηπιαγωγείου να καλύψει τις ιδιαίτερες ανάγκες τους (ολοήμερο πρόγραμμα, ειδική αγωγή).

Η κατάσταση αυτή έχει οδηγήσει πολλές οικογένειες, χωρίς απαραίτητα να έχουν την οικονομική δυνατότητα, με πραγματικές στερήσεις, στην ιδιωτική εκπαίδευση. Σε αυτή την κατεύθυνση σίγουρα έχει συμβάλει και η κατά καιρούς συκοφάντηση της δημόσιας εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών από τα ΜΜΕ και τις κυβερνήσεις αλλά και η εικόνα των νηπιαγωγείων που χωρίς καμία οικονομική στήριξη πρακτικά υπολειπούνται.

Σε αυτή την κατεύθυνση κινείται και η διάταξη του άρθρου 35 παρ.1 του νόμου «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» για τα Νηπιαγωγεία, σύμφωνα με την οποία διπλασιάζεται αυθαίρετα ο ελάχιστος αριθμός παιδιών για λειτουργία Νηπιαγωγείου (και τμήματος νηπιαγωγείου).

Ανοίγει έτσι ο δρόμος για αθρόες συγχωνεύσεις και καταργήσεις νηπιαγωγείων. Γι' αυτό και ο αγώνας για την κατάργησή της έχει κρίσιμη σημασία.

Μέσα σε αυτό το τοπίο, το νηπιαγωγείο που οραματιζόμαστε:

Είναι ένα νηπιαγωγείο για **ΟΛΑ** τα παιδιά. Ένα νηπιαγωγείο που θα μπορεί να καλύψει τις ανάγκες τους και στο οποίο θα είναι χαρούμενα να φοιτούν. Για αυτό αποτελεί άμεση και επιτακτική η ανάγκη η εξασφάλιση του δικαιώματος για **δίχρονη, δημόσια και δωρεάν, υποχρεωτική ποιοτική προσχολική αγωγή για ΟΛΑ** τα παιδιά 4-6 ετών:

- σε **χώρους** οι οποίοι θα ανταποκρίνονται στις βιολογικές και εκπαιδευτικές ανάγκες τους

- με μαζικούς διορισμούς νηπιαγωγών και μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό και βοηθητικό προσωπικό (καθαριότητας, τραπεζοκόμους, σχολικούς νοσηλευτές, σχολικούς φύλακες) και ειδική μέριμνα για την προσωρινή αντικατάστασή τους όταν προκύπτουν έκτακτες ανάγκες (π.χ. ασθένεια)
- σε ολόημερα τμήματα όπου θα έχουν δυνατότητα να φοιτούν όλα τα παιδιά χωρίς προϋποθέσεις
- με την κατάλληλη υποδομή και ειδικά και έγκαιρα στελεχωμένα τμήματα ένταξης
- με σίτιση και δωρεάν μεταφορά των παιδιών στο σχολείο
- με θεσμοθέτηση του διδακτικού ωραρίου των νηπιαγωγών στη βάση του αντίστοιχου ωραρίου όλων των εκπαιδευτικών (45λεπτες διδακτικές ώρες, μείωση ανάλογα με τα έτη υπηρεσίας και εξομίωση όλων των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας με το ωράριο της β/θμιας).

Στο πλαίσιο αυτό, υπάρχει άμεση η **ανάγκη ίδρυσης νέων νηπιαγωγείων** ώστε να είναι σε θέση να δεχθούν όλα τα παιδιά καθώς και ο **έγκαιρος προγραμματισμός** της λειτουργίας τους. Μέσω της μετακίνησης της περιόδου εγγραφών στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιανουαρίου, όπως έχει προτείνει το Συντονιστικό Νηπιαγωγών, μπορεί να επιτευχθεί η έγκαιρη ίδρυση και η στελέχωση των νηπιαγωγείων, η καλύτερη κατανομή των παιδιών σε τμήματα και η έγκαιρη παρέμβαση για παιδιά με πιθανές δυσκολίες. **Υπάρχει επίσης η ανάγκη, να εγγράφουμε όλα τα προνήπια** που αιτούνται εγγραφή και να διεκδικούμε όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη φοίτησή τους στο δημόσιο νηπιαγωγείο (άμεσες προσλήψεις, δημιουργία νέων τμημάτων κλπ.).

ΧΩΡΟΣ- ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Ο χώρος και η οργάνωσή του θεωρείται ένας από τους παράγοντες της εκπαιδευτικής διαδικασίας που επηρεάζοντας μαθητές και εκπαιδευτικούς, καθορίζει σε μεγάλο βαθμό την επιτυχία όλων των δραστηριοτήτων που γίνονται στο νηπιαγωγείο και τη μορφή των εμπειριών που θα αποκτήσουν τα παιδιά. Γι αυτό στα περισσότερα αναλυτικά προγράμματα τονίζεται η παιδαγωγική του σημασία. Ο εξωτερικός χώρος, ειδικά στο νηπιαγωγείο, αποτελεί επέκταση του εσωτερικού και μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Εκεί όπου πραγματοποιείται μεγάλος αριθμός δραστηριοτήτων και υλοποιείται μεγάλο μέρος των στόχων του προγράμματος (κινητικές δραστηριότητες, εκπαιδευτικά παιχνίδια, παρατήρηση της φύσης κ.α.).

Το εκπαιδευτικό υλικό, από την άλλη, στο νηπιαγωγείο αποτελεί απαραίτητο εργαλείο για την υλοποίηση των στόχων του προγράμματος καθώς τα νήπια πρέπει να έχουν πολλές ευκαιρίες να χρησιμοποιούν διαφορετικά υλικά, να διερευνούν και να πειραματίζονται.

Έρευνες που έχουν γίνει για την ανάδειξη της σχέσης μεταξύ της οργάνωσης του μαθησιακού περιβάλλοντος (χώρος και εκπαιδευτικό υλικό) και των εμπειριών μάθησης συγκλίνουν στην άποψη ότι παιδιά που βρίσκονται σε σκόπιμα και καλά σχεδιασμένους χώρους επιδεικνύουν μεγαλύτερη συμμετοχή, συνεργασία, εξερευνητική συμπεριφορά και κοινωνική αλληλεπίδραση καθώς και υψηλότερες ικανότητες γλωσσικής ανάπτυξης και γνωστικής ανάπτυξης.

Παρόλα αυτά, σήμερα η εμπειρία μας είναι κυρίως:

- Νηπιαγωγεία που στεγάζονται σε κτίρια ακατάλληλα και ανεπαρκή για μαθητές αλλά και για εκπαιδευτικούς. Χωρίς επαρκή φωτισμό, προαύλιο χώρο και κλειστούς χώρους για κινητικές δραστηριότητες, χωρίς επαρκείς χώρους υγιεινής, πυρασφάλεια και αντισεισμικούς ελέγχους. Χώρους που δεν τηρούν σε καμία περίπτωση τις προδιαγραφές του ΟΣΚ ούτε για τα 3τμ ανά μαθητή και δεν είναι προσβάσιμοι σε άτομα με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Ειδικά για τα ολόημερα νηπιαγωγεία, τα περισσότερα δεν έχουν κουζίνα, τραπεζαρία και χώρο χαλάρωσης με αποτέλεσμα σε μια αίθουσα να στοιβάζονται παιδιά, στρώματα, σεντόνια, φούρνοι μικροκυμάτων κλπ και είτε να καταργείται η ώρα χαλάρωσης είτε να χάνει το στόχο της.
- Νηπιαγωγεία χωρίς κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή

- Νηπιαγωγεία με μεγάλο αριθμό μαθητών (ακόμα και πάνω από 25), σε αίθουσες μικρές και μη λειτουργικές, οι οποίες ενδείκνυνται και ευνοούν μόνο τη «συγκεντρωτική» διδασκαλία χωρίς να μπορούν να ανταποκριθούν στις διαφορετικές ανάγκες των παιδιών.
- Νηπιαγωγεία όπου, χωρίς χρηματοδότηση, δεν μπορούν να καλύψουν τα λειτουργικά τους έξοδα και τις ανάγκες σε παιδαγωγικό υλικό (το πλέον απαραίτητο εργαλείο για τη διδασκαλία) με αποτέλεσμα γονείς και εκπαιδευτικοί να καλούνται να συμβάλλουν οικονομικά προκειμένου να εξασφαλίσουν μια στοιχειώδη λειτουργία. Το αποτέλεσμα είναι φυσικά η δημιουργία νηπιαγωγείων πολλών ταχυτήτων, ανάλογα με την οικονομική δυνατότητα των οικογενειών.

Το κτιριακό πρόβλημα στη Νέα Σμύρνη:

Στην περιοχή μας υπάρχει εντονότατο κτιριακό πρόβλημα. Τα 11 Νηπιαγωγεία του Συλλόγου μας είναι ανεπαρκή για να χωρέσουν τον μαθητικό πληθυσμό. Τα όρια έχουν πρακτικά καταργηθεί, το Νηπιαγωγείο της γειτονιάς δεν είναι δεδομένο δικαίωμα, γίνονται παντού κληρώσεις νηπίων. Είναι χαρακτηριστικό ότι φέτος, 23 νήπια αναγκάστηκαν να μετακινηθούν σε νηπιαγωγεία όμορων Δήμων γιατί δεν «χωρούσαν» στα νηπιαγωγεία της Νέας Σμύρνης.

Από τα νηπιαγωγεία της Νέας Σμύρνης, τα προνήπια έχουν «εξοριστεί». Το ποσοστό προνηπίων που φοιτούν στα νηπιαγωγεία της Νέας Σμύρνης είναι κατά πολύ κατώτερο από το πανελλαδικό: Σε μαθητικό πληθυσμό 506, μόνο τα 43 ήταν προνήπια (9% περίπου).

Ο μαθητικός πληθυσμός έχει αυξητική τάση. Τα προνήπια «δεν χωράνε» ούτε στους παιδικούς σταθμούς στους οποίους «καταφεύγουν» διωγμένα από το δημόσιο νηπιαγωγείο. Κάθε χρόνο, μένουν έξω από τους παιδικούς σταθμούς του Δήμου Νέας Σμύρνης περίπου 300 παιδιά!

Εδώ και μια δεκαετία τουλάχιστον, ο Σύλλογός μας και η Ένωση Γονέων Νέας Σμύρνης, εντόπισαν και προέβλεψαν το πρόβλημα που θα προέκυπτε λόγω της ραγδαίας οικοδόμησης εκατοντάδων νέων πολυκατοικιών, ιδιαίτερα στην Άνω Νέα Σμύρνη. Ο Δήμος δεν προγραμματίσει ποτέ και αρνήθηκε να προγραμματίσει την οικοδόμηση νέων σχολείων. Ο Δήμος Νέας Σμύρνης αρνήθηκε να αναγνωρίσει το πρόβλημα και το υποτίμησε τραγικά παρά τις συνεχείς διαμαρτυρίες της σχολικής κοινότητας. Δεν προνόησε να δεσμεύσει εγκαίρως οικοπέδα με αποτέλεσμα σήμερα να μην υπάρχουν πλέον ελεύθερα οικοπέδα που πληρούν τις προδιαγραφές και για νηπιαγωγεία και για δημοτικά. Από το 2012 (!) και μετά, όταν φάνηκε καθαρά πόσο έντονο είναι πλέον το κτιριακό πρόβλημα, η Δημοτική Αρχή αναγκάστηκε να το αποδεχτεί και κατευθύνεται πλέον σε «μπαλώματα» και προχειρότητες.

Σήμερα, βρισκόμαστε και πάλι στο ΘΑ... Οι υποσχέσεις του Δήμου Νέας Σμύρνης για ίδρυση 3 νέων νηπιαγωγείων σε υπάρχουσες υποδομές (κτίριο Δήμου, πρώην ΚΕΠ, αγορά κτιρίου ιδιώτη) δεν έχουν ακόμη υλοποιηθεί. Η πίεση κάθε χρόνο είναι ασφυκτική και τα τμήματα υπερπλήρη. Συνέπεια της υπερπληρότητας των Νηπιαγωγείων είναι και η όξυνση των προβλημάτων υποδομών όπως η ανεπάρκεια των τουαλετών, η πιεστική έλλειψη τραπεζοκόμων και καθαριστριών.

Σε αντίθεση με αυτή την εικόνα, «το νηπιαγωγείο που οραματιζόμαστε» χρειάζεται:

- Σύγχρονα και ασφαλή κτίρια τα οποία θα μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες φοίτησης όλων των παιδιών (νηπίων – προνηπίων).
- Τμήματα με αριθμό μέχρι 15 μαθητών ώστε να υπάρχει η δυνατότητα υλοποίησης του παιδαγωγικού προγράμματος
- Λειτουργία όλων των ολοήμερων νηπιαγωγείων με κουζίνα, τραπεζαρία και χώρο χαλάρωσης, ξεχωριστό από την αίθουσα διδασκαλίας
- Χώρους λειτουργικούς τόσο ως προς το μέγεθος όσο και ως προς τη διαρρύθμιση οι οποίοι να στοχεύουν στην υποστήριξη της ολόπλευρης ανάπτυξης των παιδιών. Οι εσωτερικοί και εξωτερικοί χώροι πρέπει να ενδείκνυνται για εξατομικευμένη διδασκαλία, δραστηριότητες σε μικρές ή μεγαλύτερες ομάδες, κίνηση ή χαλάρωση. Επιπλέον, πρέπει οι παραπάνω δραστηριότητες να μπορούν να «συνυπάρχουν», να υλοποιούνται δηλαδή ταυτόχρονα, έτσι ώστε να ικανοποιούνται οι διαφορετικές ανάγκες διαφορετικών ομάδων νηπίων.

- Επαρκές και κατάλληλο, εύχρηστο, ακίνδυνο και ποικίλο παιδαγωγικό υλικό, το οποίο θα προσφέρει στους εκπαιδευτικούς τη δυνατότητα να το χρησιμοποιήσουν με σκοπό την υλοποίηση των στόχων του αναλυτικού προγράμματος και στα παιδιά δυνατότητες για εξερεύνηση και ανακάλυψη.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ- ΘΕΜΑΤΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ, ΜΑΘΗΤΩΝ, ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που εφαρμόζεται στο νηπιαγωγείο είναι ένας από τους πιο σημαντικούς παράγοντες που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της προσχολικής εκπαίδευσης. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα είναι συνήθως το αποτέλεσμα της προσπάθειας του εκπαιδευτικού να προσαρμόσει όσα ορίζονται από την Πολιτεία για όλους τους μαθητές μέσω του αναλυτικού προγράμματος στα χαρακτηριστικά της ομάδας που αποτελείται από εκείνον, τους μαθητές, τις οικογένειές τους και την κοινότητα.

Προκειμένου λοιπόν, να επιτυγχάνονται τα μέγιστα θετικά αποτελέσματα από την εκπαίδευση πρέπει:

- σε γενικό επίπεδο, τα προγράμματα να ανταποκρίνονται στις κοινωνικές – λαϊκές ανάγκες, τα πορίσματα της εκπαιδευτικής έρευνας και τους στόχους του εκπαιδευτικού κινήματος όπως κατά καιρούς διαμορφώνονται,
- ειδικά στο επίπεδο της τάξης, να υπάρχει η δυνατότητα, αξιοποιώντας γνώσεις και δεξιότητες από πολλά επιστημονικά πεδία (όπως η ψυχολογία του παιδιού, η παιδαγωγική επιστήμη, πολλές φορές η λογοθεραπεία κ.α.) το πρόγραμμα να ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών.

Το ζητούμενο εδώ είναι αν και κατά πόσο το σύγχρονο νηπιαγωγείο έχει τη δυνατότητα να επιτύχει όσα προαναφέρθηκαν και αν όχι με ποιο τρόπο θα μπορούσε αυτό να πραγματοποιηθεί.

Παρατηρώντας το τοπίο σήμερα:

- Έχουν περάσει ήδη 15 χρόνια από την έναρξη της εφαρμογής του αναλυτικού προγράμματος του νηπιαγωγείου (ΔΕΠΠΣ), κατά τη διάρκεια των οποίων έχουν συντελεστεί δραματικές αλλαγές στην ελληνική κοινωνία και την εκπαίδευση (κυρίως λόγω της οικονομικής κρίσης και όχι μόνο) αλλά και αλλαγές στα επιστημονικά δεδομένα. Ενώ μεγάλος αριθμός νηπιαγωγών δεν έχει επιμορφωθεί ακόμα στο ισχύον αναλυτικό πρόγραμμα, αυτό ενδέχεται να είναι ήδη παρωχημένο.
- Επίσης, οι περισσότεροι νηπιαγωγοί λόγω της οικονομικής κατάστασης δεν έχουν τη δυνατότητα πλέον να επιμορφώνονται πάνω σε διάφορα θέματα που έχουν άμεση σχέση με το έργο τους.
- Οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες που βιώνει κάθε οικογένεια έχουν ως αποτέλεσμα την αδυναμία υποστήριξης των παιδιών εκτός του σχολείου, τόσο σε επίπεδο προσφοράς γνώσεων και καλλιέργειας δεξιοτήτων όσο και σε συναισθηματικό επίπεδο.
- Όσα νηπιαγωγεία λειτουργούν είναι πολυάριθμα (κάποιες φορές ακόμα και με πάνω από 25 μαθητές) και έχουν ελλιπή υλικοτεχνική υποδομή με αποτέλεσμα να είναι σχεδόν αδύνατη η εφαρμογή της εργασίας σε μικρές ομάδες, της βιωματικής διδασκαλίας και της διαφοροποίησης του προγράμματος ανάλογα με τις ανάγκες κάθε μαθητή.
- Ειδικά για τα παιδιά με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, η κατάσταση είναι εξαιρετικά δύσκολη. Πολλές δημόσιες δομές ειδικής αγωγής έχουν κλείσει ενώ η οικονομική κρίση δεν επιτρέπει στις περισσότερες οικογένειες να υποστηρίξουν τα παιδιά τους με θεραπευτικά προγράμματα εκτός του σχολείου. Η επικράτηση της λογικής της συμπερίληψης με σκοπό τη φοίτηση όλων των παιδιών στο γενικό σχολείο δεν συνοδεύτηκε από την εξασφάλιση της κατάλληλης υποστήριξης σε αυτό (τμήματα ένταξης, παράλληλη στήριξη, βοηθητικό προσωπικό, προσβάσιμοι χώροι και κατάλληλα προγράμματα) με αποτέλεσμα είτε οι γονείς να πληρώνουν υπέρογκα ποσά προκειμένου να φοιτήσει το παιδί τους στο δημόσιο σχολείο (με αμφίβολα αποτελέσματα) είτε να καταφεύγουν σε ιδιωτικά νηπιαγωγεία (όπου συνήθως δεν γίνεται καμία παρέμβαση) είτε να κρατούν τα παιδιά στο σπίτι. Και φυσικά όπου τίποτα από τα παραπάνω δεν είναι εφικτό, τα παιδιά παραμένουν στο νηπιαγωγείο χωρίς βοήθεια, με τους εκπαιδευτικούς να επωμίζονται την ευθύνη της διαχείρισης των καθημερινών δυσκολιών που προκύπτουν (συγκρούσεις με γονείς, δυσκολία διαχείρισης της τάξης κλπ) και του βάρους της αποτυχίας που πολύ συχνά βιώνουν.

Υπό αυτό το πρίσμα, προκειμένου το νηπιαγωγείο να ανταποκρίνεται στις ανάγκες ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ, το «νηπιαγωγείο που οραματιζόμαστε»:

- Πρέπει να μπορεί να χρησιμοποιεί ευέλικτα και σύγχρονα αναλυτικά προγράμματα σπουδών, κατάλληλα για αυτή την ηλικία, τα οποία να έχουν την δυνατότητα να προσαρμόζονται στις αλλαγές και να ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητες των παιδιών. Τα αναλυτικά προγράμματα οφείλουν να έχουν ως στόχο τη δημιουργία μελλοντικά υπεύθυνων, κριτικά σκεπτόμενων και ενεργών πολιτών οι οποίοι θα αγωνίζονται για τη βελτίωση της κοινωνίας και την καταπολέμηση των ανισοτήτων. Επίσης, τα αναλυτικά προγράμματα οφείλουν να ανανεώνονται τακτικά, ύστερα από κατάλληλη επεξεργασία, με τη συμμετοχή της εκπαιδευτικής κοινότητας.
- Είναι εξαιρετικά σημαντικό το αναλυτικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου να εντάσσεται στο πλαίσιο του ενιαίου δεκαετηράχρονου σχεδιασμού (δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή, ενιαίο δωδεκάχρονο σχολείο). Με αυτό τον τρόπο θα εξασφαλίζεται η ομαλή μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο ενιαίο δωδεκάχρονο σχολείο και θα αποφεύγονται τα σημερινά φαινόμενα μαθητών της Α΄ δημοτικού οι οποίοι χρειάζονται μήνες εξοικείωσης με το νέο εκπαιδευτικό πλαίσιο ή νηπιαγωγών και γονέων που προσπαθώντας να αντιμετωπίσουν αυτή την ασυνέχεια οδηγούνται στη «σχολειοποίηση» του νηπιαγωγείου και την υποβάθμιση των στόχων και της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης.
- Οφείλει να έχει εκπαιδευτικούς οι οποίοι, μέσα από συνεχή δωρεάν επιμόρφωση (διδασκαλεία, σεμινάρια), με απαλλαγή από τα διδακτικά τους καθήκοντα, να έρχονται σε επαφή με σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους και πρακτικές και να είναι σε θέση να εφαρμόζουν το αναλυτικό πρόγραμμα, να το κρίνουν και να το αλλάζουν.
- Πρέπει να έχει σύλλογο διδασκόντων με αναβαθμισμένο ρόλο και παιδαγωγική ελευθερία.
- Σε αντίθεση με την άποψη των ίσων ευκαιριών, και στη βάση της αρχής της μορφωτικής ισότητας η οποία απαιτεί τη θετική διάκριση υπέρ εκείνων που αντιμετωπίζουν περισσότερες δυσκολίες, το νηπιαγωγείο πρέπει να διαθέτει κατάλληλες υποστηρικτικές δομές. Πρέπει να ιδρυθούν τμήματα ένταξης σε ΟΛΑ τα νηπιαγωγεία έτσι ώστε να παρέχεται υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς, όποτε τη χρειάζεται το παιδί. Η παράλληλη στήριξη, όπου είναι απαραίτητη, να παρέχεται δωρεάν και εγκαίρως από το κράτος. Επίσης, όπου χρειάζεται, να υπάρχει η δυνατότητα υποστήριξης των παιδιών από εξειδικευμένο προσωπικό (λογοθεραπευτές, εργοθεραπευτές κλπ), δωρεάν, εντός του σχολείου. Το προσωπικό αυτό να λειτουργεί συμβουλευτικά και προς τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς.
- Ο σχεδιασμός, επίσης, πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις διαφορετικές πολιτισμικές αναφορές των μαθητών (Ελλήνων και μεταναστών), να αναδειξεί την αξία των καταβολών και των εμπειριών τους και να τις ενσωματώσει στην εκπαιδευτική διαδικασία έτσι ώστε να εξασφαλίσει την ενίσχυση της θετικής κοινωνικής ταυτότητας και της αυτοεκτίμησής τους και την επακόλουθη αλλαγή της στάσης τους απέναντι στο σχολείο.
- Πρέπει να έχει κατ' ανώτατο όριο τα 15 παιδιά ανά τμήμα με δυνατότητα περαιτέρω μείωσης ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες έτσι ώστε να μπορούν οι εκπαιδευτικοί να εφαρμόζουν το πρόγραμμα που χρειάζεται στα παιδιά αυτής της ηλικίας.
- Πρέπει να παρέχει υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς στους εκπαιδευτικούς από διεπιστημονική ομάδα η οποία θα αντικαταστήσει το μονοπρόσωπο θεσμό του σχολικού συμβούλου. Η ομάδα (ως Ομάδα Υποστήριξης Εκπαιδευτικού Έργου) θα απαρτίζεται από συμβούλους γενικής και ειδικής προσχολικής αγωγής, ψυχολόγο και υπεύθυνο σχολικών δραστηριοτήτων, περιβαλλοντικής αγωγής, αγωγής υγείας, πολιτιστικών θεμάτων κλπ).

Και δυο λόγια για το νηπιαγωγείο που βιώνουμε σήμερα...

Με το άρθρο 35 του νόμου για την έρευνα που ψηφίστηκε στις 7/5, καθορίζεται ο αριθμός 14 νηπίων (από 7 που ήταν ως τώρα) ως το νέο όριο για τη λειτουργία τμήματος. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα-σύμφωνα με τους υπολογισμούς του Συντονιστικού Νηπιαγωγών-να καταργούνται και να συγχωνεύονται 1.144 Νηπιαγωγεία –συμπεριλαμβανομένων των 254 δυσπρόσιτων, γιατί έχουν 14 ή λιγότερα νήπια. Τα Νηπιαγωγεία αυτά είναι οργανικά ή λειτουργικά μονοθέσια και με την ψήφιση του σχεδίου νόμου, στην πλειονότητά τους, θα σβήσουν από το σχολικό χάρτη.

Στον αριθμό αυτό προστίθενται και 744 τμήματα Νηπιαγωγείων, τα οποία το σχολικό έτος που διανύουμε έχουν οργανικότητα διθέσιου και λειτουργούν με δύο τμήματα, αλλά με την εφαρμογή της νέας διάταξης θα πρέπει να γίνει άμεσα η συγχώνευσή τους σε ένα τμήμα ενώ τα παιδιά που «περισσεύουν» θα μετακινηθούν σε όμορα.

Οι συγχωνεύσεις-καταργήσεις, θα δημιουργήσουν «πλεονάζοντες» νηπιαγωγούς και θα ανοίξουν το δρόμο για υποχρεωτικές μετακινήσεις. Παράλληλα, οι συνάδελφοι/σες μας αναπληρωτές/τριες που για χρόνια ολόκληρα δούλευαν στο δημόσιο σχολείο οδηγούνται στην ανεργία.

Επίσης, με τον καθορισμό των νηπιαγωγείων σε μονοθέσια και πολυθέσια επιδιώκεται να δημιουργηθούν μεγάλα και πολυδύναμα νηπιαγωγεία ώστε να γίνεται χειρισμός του αριθμού των νηπίων με συγχώνευση τμημάτων στα πλαίσια της ίδιας σχολικής μονάδας, με αποτέλεσμα τη δημιουργία πληθωρικών τμημάτων, την κατάργηση οργανικών θέσεων και τη δημιουργία μεγάλων σχολικών μονάδων που είναι εξαιρετικά αντιπαιδαγωγικό ιδιαίτερα για τα Νηπιαγωγεία.

Τέλος, δεν μπορούμε παρά να σημειώσουμε ότι, με τη νέα εγκύκλιο για τα ολοήμερα που έστειλε, μια μέρα πριν τις εγγραφές, ο Υπουργός Παιδείας, διαλύει και το ολοήμερο Νηπιαγωγείο όπως και το ολοήμερο Δημοτικό σχολείο!

Ενώ στη συνάντηση με τη ΔΟΕ, στην τελευταία κινητοποίηση στο Υπουργείο, ο Υπουργός “διαβεβαίωσε” ότι δεν θα είναι απαραίτητη προϋπόθεση εγγραφής των παιδιών στο Ολοήμερο Νηπιαγωγείο η εργασία των γονιών έστειλε εγκύκλιο στην οποία αναφέρεται ακριβώς το αντίθετο.

Στην ίδια εγκύκλιο, τελείως αυθαίρετα, για την εγγραφή των παιδιών στο ολοήμερο τμήμα για τα 6/θέσια και άνω Δημοτικά είναι απαραίτητη προϋπόθεση οι γονείς να είναι εργαζόμενοι ή να έχουν κάρτα ανεργίας ή να ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες.

Για τα Δημοτικά σχολεία που λειτουργούν ως 4/θέσια και τα 5/θέσια δεν είναι απαραίτητη προϋπόθεση, ενώ για τα ολοήμερα τμήματα των Νηπιαγωγείων, τα οποία είναι σχεδόν όλα διθέσια, είναι απαραίτητη προϋπόθεση. Ας μας εξηγήσει κάποιος σε ποια αλλοπρόσαλλη λογική βασίζεται αυτός ο διαχωρισμός.

Είναι πραγματικά ντροπή παίρνονται τέτοιες πολιτικές αποφάσεις που θα οδηγήσουν στο κλείσιμο πάρα πολλών ολοήμερων τμημάτων, θα μετατρέψουν το ολοήμερο σε φύλαξη και θα οδηγήσουν τα παιδιά προς την ιδιωτική εκπαίδευση σύμφωνα με τις επιταγές των μνημονίων και του ΔΝΤ.

- **Ζητάμε από τη ΔΟΕ συνδικαλιστική κάλυψη, για να μην εφαρμόσουμε την εγκύκλιο και να προχωρήσουμε σε εγγραφές στο ολοήμερο Νηπιαγωγείο όλων των παιδιών που οι γονείς τους το επιθυμούν, χωρίς όρους και προϋποθέσεις.**
- **Θα υπερασπιστούμε το δικαίωμα των παιδιών στο δημόσιο και δωρεάν Νηπιαγωγείο και θα διαφυλάξουμε τον αντισταθμιστικό ρόλο του ολοήμερου Προγράμματος.**
- **Θα απαιτήσουμε με όλους τους τρόπους τη νομοθέτηση της Δίχρονης Υποχρεωτικής Προσχολικής Αγωγής και το δικαίωμα όλων των παιδιών στο Δίχρονο Δημόσιο και Δωρεάν Νηπιαγωγείο.**

ΤΕΛΟΣ..

Σίγουρα η συζήτηση για το νηπιαγωγείο δεν εξαντλείται εδώ. Πρέπει πολλά να ειπωθούν ακόμα και άλλα τόσα να φανταστούμε, με τελικό σκοπό να διαμορφώσουμε το όραμα για ένα σχολείο στο οποίο όλοι οι εμπλεκόμενοι (μαθητές, εκπαιδευτικοί και οικογένειες) θα έχουν τον απαραίτητο χώρο για να αναπτύξουν τις δυνατότητές τους, να εμπλακούν στη μάθηση και να συμβάλουν στην αναβάθμιση της εκπαίδευσης.